

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum sit grauissimum peccatorum? 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

proximo, aut ab eius subiectione se subtrahit: in quo etiam derogatur diuinæ regulæ, ex qua sunt hominum ordines instituti, prout scilicet vnus eorum sub alio esse debet.

Ad tertium dicendum, quod superbia non oritur ex virtutibus sicut ex causa per se, sed sicut ex causa per accidens, in quantum scilicet aliquis ex virtutibus occasionem superbiæ sumit. Nihil autem prohibet quin vnum contrariorum sit alterius causa per accidens, vt dicitur in octauo * Physic. Vnde etiam de ipsa humilitatē aliqui superbiunt.

ARTIC. VI.

Vtrum superbia sit grauisimum peccatorum?

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod superbia non sit grauisimum peccatorum. Quanto enim aliquod peccatum difficilius cauetur, tanto videtur esse leuius. Sed superbia difficillimè cauetur: quia sicut Augustinus dicit in 4. regula, Cætera peccata in malis operibus exercentur vt fiant; superbia autem bonis operibus insidiatur, vt pereant. Ergo superbia non est grauisimum peccatorum.

¶ 2 Præterea, Maius malum maiori bono opponitur, vt Philosophus dicit in 8. Ethic. * Sed humilitas cui opponitur superbia, non est maxima virtutum, vt supra habitum est 4. Ergo & vitia quæ opponuntur maioribus virtutibus, puta infidelitas, desperatio, odium Dei, homicidium, & alia huiusmodi, sunt grauiora peccata, quàm superbia.

¶ 3 Præterea, Maius malum non punitur per minus malum. Sed interdum superbia punitur per alia peccata, vt patet ad Roman. 1. vbi dicitur quod Philosophi per elationem cordis traditi sunt in reprobum sensum, vt faciant quæ non conueniunt. Ergo superbia non est grauisimum peccatorum.

S E D contra est, quod super illud Psal. 118. Superbi inique agebant vsquequaque: dicit gloss. Maximum peccatum in homine est superbia.

R E S P O N D E O dicendū, quod in peccato duo attenduntur

2. cor. 8. 10
mo 2.

789
infr a 7.
ad 4. &
Ps. 18. si.
et 1. Cor.
12. le. 3.
co. 1.
¶ in 3. re-
gul et in-
cipit, an-
te omnia
fratres,
to 1. &
epif. 109
int prin.
& med.
to. 2.
* lib 8. c.
10. circa
prin. to. 5
¶ 9. prac.
art 5.

tur, scilicet conuersio ad commutabile bonum, quæ materialiter se habet in peccato: & auersio à bono incommutabili, quæ est formalis & completiua ratio peccati. Ex parte autem conuersionis non habet superbia quòd sit maximum peccatorum: quia celsitudo, quam superbus inordinatè appetit, secundum suam rationem non habet maximam repugnantiam ad bonum virtutis. Sed ex parte auersionis superbia habet maximam grauitatem: quia in alijs peccatis homo à Deo auertitur, vel propter ignoratiam, vel propter infirmitatem, siue propter desiderium cuiuscumque alterius boni. Sed superbia habet auersionem à Deo, ex hoc ipso quòd non vult Deo, & eius regulæ subijci. Vnde Boetius dicit, quòd cum omnia vitia fugiant à Deo, sola superbia se Deo opponit. Propter quod etiam specialiter dicitur Iacob 4. quòd Deus superbis resistit. Et ideo auerti à Deo & eius præceptis, quod est quasi consequens in alijs peccatis, per se ad superbiam pertinet, cuius actus est Dei contemptus.

Et quia id quod est per se semper, potius est eo quod est per aliud: consequens est quòd superbia sit grauissimum peccatorum secundum suum genus, quia excelsio in auersione quæ formaliter complet peccatum.

Ad primum ergo dicendum, quòd aliquod peccatum difficile cauetur dupliciter. Vno modo, propter vehementiam impugnationis: sicut ira vehementer impugnat propter suum impetum. Et adhuc difficilius est resistere concupiscentiæ propter eius connaturalitatem, vt dicitur in 2.ª Ethic. Et talis difficultas vitandi peccatum, grauitatem peccati diminuit: quia quanto aliquis minoris tentationis impetu cadit, tanto grauius peccat, vt Augustinus dicit. Alio modo difficile est vitare aliquod peccatum propter eius latentiam. Et hoc modo superbiam difficile est vitare: quia etiam ex ipsis bonis occasionem sumit, vt dictum est *. Et ideo signanter Augustinus ¶ dicit, quòd longe à bonis operibus insidiatur. Et in Psalm. 141. dicitur, In via hac qua ambulabam, absconderunt superbia.

l. 2. c. 3. non procul à fine 10 5. art. prac. ad 3. ¶ indica- tur i Epì sola 56. post med. et 58. cir ca primo, sed exprès- se habetur Epì. 109 non longe an te mediū 10. 2.

bi laqueum mihi. Et ideo motus superbiæ occultè subrepens, non habet maximam grauitatem, antequam per iudicium rationis deprehendatur. Sed postquam deprehensus fuerit per rationem, tunc facile euitatur: tum ex consideratione propriæ infirmitatis, secundum illud Eccl. 10. Quid superbis, terra & cinis? Tum etiam ex consideratione magnitudinis diuinæ: secundum illud Iob 13. Quid tumer contra Deum spiritus tuus? Tum etiam ex imperfectione bonorum de quibus homo superbit: secundum illud Isaïæ quadragesimo, Omnis caro fenum, & omnis gloria eius quasi flos agri. Et infra 64. Quasi pannus menstruata, vniuersa iustitiæ nostræ.

Ad secundum dicendum, quòd oppositio vitij ad virtutem, attenditur secundum obiectum: quod consideratur ex parte conuersionis. Et secundum hoc superbia non habet quod sit maximum peccatorum, sicut nec humilitas quòd sit maxima virtutum: sed ex parte auersionis est maximum, utpote alijs peccatis magnitudinem præstans. Nam per hoc ipsum infidelitatis peccatum grauius redditur, si ex superbiæ contemptu procedat, quam si ex ignorantia vel infirmitate proueniat. Et idem dicendum est de desperatione, & alijs huiusmodi.

Ad tertium dicendum, quòd sicut in syllogismis ducentibus ad impossibile, quandoque aliquis conuincitur per hoc quòd ducitur ad inconueniens magis manifestum: ita etiam ad conuincendum superbiam hominum, Deus aliquos punit, permittens eos ruere in peccata carnalia, quæ etsi sint minora, tamen manifestiorem turpitudinem continent. Vnde & Hieronimus dicit in lib. * de Summo bono, Omni vitio deteriorum esse superbiam, seu propter hoc quòd a nominis personis & primis assumitur, seu quòd de opere iustitiæ, & virtutis exoritur, minusque culpa eius sentitur. Luxuria verò carnis ideo notabilis omnibus est, quoniam statim per se turpis est, & tamen dispensante Deo superbia minor est. Sed qui detinetur superbia,

*l. 2. c. 38.
in prin.*

bia, & non sentit, labitur in carnis luxuriam: vt per hanc
humilitas a confusione exurgat. Ex quo etiam patet
grauitas ipsius superbiae. Sicut enim medicus sapiens
in remedium maioris morbi, patitur infirmum etiam
in leuiorem morbum incidere, ita etiam peccatum su-
perbiae grauius esse ostenditur ex hoc ipso, quod pro
eius remedio Deus permittit homines ruere in alia
peccata.

ARTIC. VII.

Vtrum superbia sit primum omnium peccatorum?

790

Ad septimum sic proceditur. Videtur, quod su-
perbia non sit primum omnium peccatorum.
Primum enim saluatur in omnibus consequentibus. Sed
non omnia peccata sunt cum superbia, nec oriuntur
ex superbia. Dicit enim August. in lib. * de Natura &
gratia, quod multa perperam fiunt, quae non fiunt su-
perbe. Ergo superbia non est primum omnium pec-
catorum.

2. Cor. 12
1e 4. co. 2.

* c. 29. in
me. 10. 7.

¶ 2 Præterea, Eccl. 10. dicitur, quod initium super-
biae est apostatare à Deo. Ergo apostasia à Deo, est
prius quam superbia.

¶ 3 Præterea, Ordo peccatorum videtur esse se-
cundum ordinem virtutum. Sed humilitas non est pri-
ma virtutum, sed magis fides. Ergo superbia non est
primum peccatorum.

¶ 4 Præterea, Secundæ ad Tim. 3 dicitur, Mali ho-
mines & seductores proficiunt in peius. Et ita videtur
quod principium malitiæ hominis non sit à maximo
peccatorum. Sed superbia est maximum peccatorum,
vt dictum est *. Non est igitur primum peccatum.

art. præc.

¶ 5 Præterea, Id quod est secundum apparentiam,
& fictionem, est posterius eo quod est secundum ver-
ritatem. Sed Philosophus dicit in 3. * Ethic. quod su-
perbus est fictor fortitudinis & audaciæ. Ergo vitium
audaciæ est prius vitio superbiæ.

1. 2. Ethic.
c. 8.

Sed contra est, quod dicitur Eccles. 10. Initium
omnis peccati est superbia.

R E S P O N D E O dicendum, quod illud quod est
per